

ПРОТОКОЛ № 6
засідання робочої групи з оновлення
освітньо-наукової програми «Теорія та методика навчання (фізика)»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»
Бердянського державного педагогічного університету
від 25 лютого 2026 року

Присутні:

Головуючий – Школа О.В., гарант освітньо-наукової програми «Теорія та методика навчання (фізика)», доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ.

Секретар – Спартесна А.П., лаборант кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ.

Присутні:

члени робочої групи:

- Школа Олександр Васильович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету, завідувач кафедри, *гарант програми*.

- Жигір Вікторія Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

- Кузнецова Олена Яківна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету.

- Коломоєць Ганна Геннадіївна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету.

- Барканов Артем Борисович – кандидат педагогічних наук, викладач фізики відокремленого структурного підрозділу «Бердянський фаховий коледж» Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, випускник аспірантури БДПУ зі спеціальності «014 Середня освіта (фізика та астрономія)» 2020 року.

- Белоконь Олексій Олександрович – здобувач ОНП, аспірант третього року навчання зі спеціальності «014 Середня освіта (фізика та астрономія)» кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету.

- Афанасьєв Віктор Валерійович – здобувач ОНП, аспірант другого року навчання зі спеціальності «014 Середня освіта (фізика та астрономія)» кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету.

Зовнішні стейкхолдери:

- Головка Микола Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України;

- Андрєєв Андрій Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної та прикладної фізики Запорізького національного університету.

Порядок денний:

1. Оновлення складу робочої групи ОЕП (доповідач: О.В.Школа).

Доповідач: гарант освітньої програми О.В.Школа.

2. Обговорення оновленого проекту освітньо-наукової програми «Теорія та методика навчання (фізика)» підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти 2026-2027 року набору спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)».

Доповідач: гарант освітньої програми О.В.Школа.

СЛУХАЛИ 1: гаранта освітньо-професійної програми освітньо-наукової програми «Теорія та методика навчання (фізика)» підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти *Школу О.В.*, який повідомив, що у складі робочої групи ОНП відбулися зміни: замість першого проректора БДПУ, доктора педагогічних наук, професора О.Гуренко до складу робочої групи уведено Коломоєць Ганну Геннадіївну – кандидата фізико-математичних наук, доцента кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ, а також Афанасьєва Віктора Валерійовича – здобувача ОНП, аспіранта другого року навчання зі спеціальності «014 Середня освіта (фізика та астрономія)» кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ

СЛУХАЛИ 2: гаранта освітньо-наукової програми «Теорія та методики навчання (фізика)» третього рівня вищої освіти *О.В.Школа*, який наголосив, що згідно Положення «Про освітні програми Бердянського державного педагогічного університету» (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-osvitni-programy-bdpu.pdf>) дана освітня програма щорічно проходить процедуру оновлення з урахуванням нових державних нормативних освітніх документів, тенденцій розвитку освітньої галузі, ринку праці, галузевого та регіонального контекстів, досвіду реалізації аналогічних програм у ЗВО України, результатів моніторингу якості освіти у БДПУ, пропозицій стейкхолдерів у ході засідань робочих груп. О.В.Школа висловив вдячність стейкхолдерам та всім зацікавленим особам за надіслані на е-пошту гаранта пропозиції і рекомендації щодо удосконалення проекту ОНП на 2026-2027 н.р.

Гарант звернув увагу присутніх на те, що робочою групою ОНП було проведено системну роботу з оновлення її основних змістових компонентів з урахуванням наведених пропозицій зацікавлених осіб та рекомендацій ЕГ та ГЕР НАЗЯВО за підсумками повної акредитації освітньо-професійної програми «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти БДПУ у жовтні 2025 року (гарант ОПП – професор О.Я.Кузнєцова).

Кузнєцова Р.Я. звернула увагу присутніх, що під час оновлення ОНП було враховано «Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених Наказом МОН України» від 27.03.2025 р. № 512; Накази МОН України від 03.07.2025 № 966 «Особливості реалізації освітніх програм галузі А Освіта», від 31.12.2025 р. № 1734, яким затверджено «Методичні рекомендації щодо відповідності освітніх програм спеціальностям», за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та деталізованим галузям Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-F 2013; рішення Методичної ради БДПУ від 12.05.2026 р. Так, зокрема було запропоновано оновлені варіанти формулювання таких компонентів першого розділу ОНП «Загальна інформація»:

Інформація про об'єкти вивчення та/або діяльності:

Об'єкти вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої і вищої освіти, пов'язаний з викладанням і навчанням фізики; державні нормативні документи в галузі загальної середньої і вищої освіти, сучасні досягнення та актуальні проблеми теорії та методики навчання фізики, організація і проведення науково-педагогічного дослідження.

Цілі навчання: підготовка фахівців ступеня доктора філософії для закладів загальної середньої і вищої освіти, здатних розв'язувати значущі проблеми у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій на основі проведення і захисту ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

Теоретичний зміст:

Концептуальні та методологічні знання науково-дослідницького характеру в галузі фізичної освіти, методи та принципи їх застосування на практиці, дидактика фізики, інноваційні технології навчання фізики, основи сучасної наукової комунікації.

ВИСТУПИЛИ:

Жигір В.І., доктор пед. наук, професор, декан факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти БДПУ звернула увагу присутніх на тому, що поточний проєкт освітньо-наукової програми враховує всі вимоги сучасної нормативно-правової бази освітньої галузі, зокрема Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанов Кабінету

Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024 р.), Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (2021 р.). Разом з цим запропонувала уточнити формулювання цілей освітньої програми у такому варіанті:

Цілі ОНП: підготовка докторів філософії у галузі теорії та методики навчання фізики, здатних здійснювати самостійну науково-дослідну, організаційну та науково-педагогічну діяльність; розв'язувати значущі проблеми у сфері фізичної освіти, науки та/або інновацій на основі концептуальних і методологічних знань; виконувати ґрунтовні оригінальні наукові дослідження з розширення та переоцінки існуючих знань й освітніх практик, апробувати й захищати отримані результати, ефективно комунікувати у національному та міжнародному науковому середовищі з дотриманням належної академічної доброчесності, демонструвати високий рівень автономності, відповідальності та неперервний професійний саморозвиток.

Коломоєць Г.Г., кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ у контексті відповідності 8 рівню НРК України запропонувала оновити формулювання інтегральної компетентності здобувачів вищої освіти у такому варіанті: «здатність розв'язувати значущі проблеми у галузі середньої освіти (теорія і методика навчання фізики), що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики в умовах невизначеності на основі проведення ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; демонстрацію значної авторитетності, інноваційності, самостійності, відповідальності, здатності до професійного спілкування та безперервного саморозвитку і самовдосконалення».

Кузнєцова О.Я., доктор пед. наук, професор кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ з урахуванням «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених Наказом МОН України» від 27.03.2025 р. № 512 запропонувала оновлений варіант формулювання загальних компетентностей здобувачів освіти у такому варіанті:

ЗК-1. Здатність розв'язувати значущі проблеми у сфері освіти, науки та інновацій на основі системного наукового світогляду, принципів сталого розвитку, професійної етики та академічної доброчесності (світоглядна компетентність).

ЗК-2. Здатність застосовувати методологію наукового пізнання, здійснювати критичний аналіз, оцінювання та синтез нових ідей, формулювати наукові проблеми та обґрунтовувати способи їх розв'язання (методологічна компетентність).

ЗК-3. Здатність започатковувати, планувати, здійснювати та коригувати самостійне наукове дослідження з дотриманням принципів академічної доброчесності та відповідальності за його результати (дослідницька компетентність).

ЗК-4. Здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для пошуку, опрацювання, аналізу, збереження, представлення, поширення та захисту наукової інформації в освітній і професійній науковій діяльності (інформаційна компетентність).

ЗК-5. Здатність здійснювати академічну та професійну комунікацію державною та іноземною мовами, взаємодіяти з науковою спільнотою та суспільством у національному й міжнародному середовищі (комунікативна компетентність).

З урахуванням «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених Наказом МОН України» від 27.03.2025 р. № 512, а також надісланих на е-пошту гаранта *Школа О.В.* запропонував оновлений варіант формулювання фахових компетентностей здобувачів освіти за ОНП :

ФК-1. Здатність критично аналізувати сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку теорії і методики навчання фізики, оцінювати наукові концепції, підходи та результати досліджень у галузі фізичної освіти.

ФК-2. Здатність виявляти, формулювати та розв'язувати актуальні науково-методичні проблеми теорії і методики навчання фізики, інтегрувати концептуальні, предметні та методичні знання й обґрунтовувати напрями розвитку фізичної освіти.

ФК-3. Здатність проектувати та здійснювати оригінальні науково-педагогічні дослідження у галузі теорії і методики навчання фізики, отримувати, інтерпретувати та обґрунтовувати результати, що мають наукову новизну та практичну значущість.

ФК-4. Здатність здійснювати наукову комунікацію, апробацію та експертне обговорення результатів досліджень у галузі фізичної освіти, готувати наукові публікації та доповіді державною та іноземною мовами.

ФК-5. Здатність застосовувати сучасні методи науково-педагогічного дослідження, цифрові освітні ресурси та спеціалізоване програмне забезпечення для отримання й аналізу даних у галузі фізичної освіти.

ФК-6. Здатність розробляти, теоретично обґрунтовувати, апробувати та впроваджувати інноваційні методики, технології, моделі й засоби навчання фізики на різних рівнях освіти.

ФК-7. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, проектувати та реалізовувати освітній процес з фізичних дисциплін на засадах студентоцентрованого, компетентнісного та дослідницько-орієнтованого підходів.

За результатами системного аналізу та обговорення членами робочої групи з урахуванням пропозицій зацікавлених сторін *Школа О.В.* запропонував оновлений варіант переліку і логічної послідовності освітніх компонент ОНП у такому варіанті:

ОК-1. Українська мова (для науки, аналітичної сфери та управління) (1 семестр, 3 кредити ECTS, екзамен);

ОК-2. Філософія науки та освіти (1 семестр, 3 кредити ECTS, залік);

ОК-3. Іноземна мова у науковому спілкуванні та академічному письмі (1-2 семестри, 6 кредитів ECTS, залік, екзамен);

ОК-4. Сучасні інформаційні технології у науковій сфері (2 семестр, 3 кредити ECTS, залік);

ОК-5. Методологія науково-педагогічних досліджень (1 семестр, 3 кредити ECTS, залік);

ОК-6. Сучасні аспекти розвитку теорії та методики навчання фізики (1 семестр, 3 кредити ECTS, екзамен);

ОК-7. Науковий семінар (2 семестр, 3 кредити ECTS, залік);

ОК-8. Еволюція фізичної картини світу (2 семестр, 3 кредити ECTS, залік);

ОК-9. Методика навчання фізики у закладі вищої освіти (2-3 семестри, 8 кредитів ECTS, залік, екзамен);

ОК-10. Асистентська практика (4 семестр, 6 кредитів ECTS, залік).

Школа О.В. повідомив, що у контексті змін формулювання загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти за ОНП було проведено системний аналіз та узгодження останніх з освітніми компонентами та програмними результатами навчання, зокрема було запропоновано таку редакцію ПРН:

ПРН-1. Демонструє академічну грамотність українською та іноземною мовами, готує та презентує наукові тексти (дисертація, статті, тези доповіді, рецензії) відповідно до норм академічного письма, наукової комунікації та міжнародних вимог.

ПРН-2. Критично аналізує філософські, методологічні та концептуальні засади науки й освіти та застосовує їх для обґрунтування наукової проблеми, теоретичних положень і методології власного дослідження.

ПРН-3. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні технології і цифрові ресурси для пошуку, систематизації, аналізу, візуалізації та представлення наукової інформації й даних в освітній і дослідницькій діяльності.

ПРН-5. Проектує, здійснює та коригує оригінальні науково-педагогічні дослідження у сфері теорії і методики навчання фізики, застосовує відповідні методи дослідження, інтерпретує отримані результати та обґрунтовує їх наукову новизну й практичну значущість.

ПРН-8. Презентує та обговорює результати досліджень у національному й міжнародному академічному середовищі, бере участь у фаховому науковому дискурсі та аргументовано відстоює власну наукову позицію.

ПРН-9. Розробляє, апробовує та впроваджує інноваційні освітні продукти, методики, цифрові ресурси та засоби навчання фізики, оцінює їх ефективність і вдосконалює відповідно до результатів апробації.

ПРН-10. Проектує, організовує та реалізує освітній процес з фізичних дисциплін у закладах вищої освіти на засадах студентоцентрованого, компетентнісного та дослідницько-орієнтованого підходів, розробляє навчально-методичне забезпечення та оцінює результати навчання.

ПРН-11. Дотримується принципів академічної доброчесності, професійної етики та наукової відповідальності, критично оцінює результати власної науково-педагогічної діяльності та визначає напрями подальшого професійного розвитку.

ПРН-12. Ініціює, організовує та координує науково-дослідну й інноваційну діяльність у галузі фізичної освіти, демонструє автономність, наукове лідерство та відповідальність за розвиток нових знань і професійної практики.

Белоконь О.О., здобувач ОНП, аспірант третього року навчання, *Барканов А.Б.* (канд. пед. наук, викладач фізики відокремленого структурного підрозділу «Бердянський фаховий коледж» Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного), *Афанасьєв В.В.* здобувач ОНП, аспірант другого року навчання висловили повну підтримку щодо формулювання усіх змістових компонентів, фахових компетентностей і програмних результатів навчання здобувачів, передбачених новою редакцією ОНП «Теорія та методика навчання (фізика)» 2026-2027 н.р. і запропонували уточнити дані матриць відповідності програмних компетентностей і результатів навчання освітнім компонентам програми.

Школа О.В., гарант освітньо-наукової програми «Теорія та методика навчання (фізика)», повідомив, що на доопрацьований варіант ОНП для здобувачів 2026-2027 року набору заплановано підготовку рецензій від зовнішніх стейкхолдерів: *Головка Миколи Васильовича*, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондент НАПН України, заступника директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України; *Андрєєва Андрія Миколайовича*, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри загальної та прикладної фізики Запорізького національного університету. За результатами цих рецензій, а також усіх висловлених пропозицій у ході роботи робочої групи, анкетування зацікавлених осіб (викладачів, здобувачів вищої освіти, стейкхолдерів) буде прийнято рішення про рекомендацію затвердження Вченою радою БДПУ оновленого варіанту ОНП «Теорія та методика навчання (фізика)» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» на 2026-2027 н.р.

УХВАЛИЛИ:

1). Внести запропоновані в ході обговорення зміни у відповідні змістові компоненти освітньо-наукової програми «Теорія та методика навчання (фізика)» 2026-2027 н.р.

Відповідальний: гарант освітньої програми О.В.Школа.

Термін виконання: до 03.03.2026 р.

2). Проект освітньо-наукової програми розмістити на сторінці ОП сайту кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ з метою ознайомлення, аналізу та висловлення пропозицій з боку всіх зацікавлених сторін (здобувачів, викладачів, стейкхолдерів, випускників ОП).

Відповідальний: гарант програми, секретар робочої групи.

Термін виконання: до 10.03.2026 р.

3). Впровадити систему регулярного інформування стейкхолдерів про прийняті пропозиції до змін освітньої програми через електронну розсилку та зустрічі робочої групи не рідше ніж двічі на рік.

Відповідальний: гарант освітньої програми О.В.Школа.

4). Провести наступне засідання робочої групи ОНП «Теорія та методика навчання (фізика)» третього рівня вищої освіти в он-лайн форматі у червні 2026 року для аналізу актуальних питань професійної підготовки майбутніх докторів філософії, обговорення надісланих пропозицій-змін до проекту ОП, та обговорення її остаточного варіанту для здобувачів вищої освіти 2026-2027 року набору.

Відповідальний: гарант освітньої програми О.В.Школа.

Прийнято одногосно.

Головуючий:

Олександр ШКОЛА

Секретар:

Альона СПАРТЕШНА